

Răspândirea intenționată a informațiilor care instigă la ură și discriminare va fi amendată

De la începutul agresiunii ruse în Ucraina, în spațiul public din Moldova au apărut diverse mesaje îndreptate împotriva cetățenilor ucraineni, inclusiv a refugiaților care au fugit din calea războiului. Unii utilizatori ai rețelelor sociale, politicieni sau fețe bisericești afirmă că refugiații ar fi hoți sau persoane violente, alții justifică războiul din țara vecină, menționând că ucrainenii își merită soarta. Conform legislației, cei care răspândesc intenționat informații care instigă la ură și discriminare pot fi amendați.

Falsuri răspândite de persoane publice

Un mesaj care a instigat la ură este că ucrainenii refugiați la noi ar fi infractori sau ar face parte din grupări extremiste. Unii politicieni, dar și persoane publice au contribuit la promovarea acestui narativ fals, inclusiv **Ion Ceban**, primarul general al municipiului Chișinău care a spus că refugiații din Ucraina sunt un „risc” pentru securitatea publică, insinuând că aceștia ar pune la cale infracțiuni, fără a prezenta vreo dovadă în acest sens. „Estimăm că în perioada imediat următoare, repet, din bunul nostru simț, se pot trezi și ne putem trezi cu lucruri destul de urâte, începând de la furturi, tâlhării, abuzuri etc. – vandalism care deja are loc”, a declarat Ceban la ședința din 3 martie 2022. Așa-zisele estimări ale edilului au fost negate de către **Alexandru Oprea**, șeful Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne, care a declarat la un briefing de presă că după venirea refugiaților ucraineni în Moldova nu s-a înregistrat o creștere a numărului de infracțiuni față de aceeași perioadă a anului precedent.

Un mesaj similar a fost distribuit și de către un moderator de nunți din Chișinău, **Vioarel Grigoraș**, care a dezinforma în rețelele sociale că în Cimișlia refugiații ucraineni ar fi intrat într-o benzinărie, i-ar fi amenințat pe oamenii de acolo cu un pistol și au cerut să li se dea alimente și combustibil, declarație infirmată de autoritățile locale din Cimișlia.

Unele persoane au afirmat că toți refugiații ucraineni ar fi violenți și agresivi, iar deputatul Blocului Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS) **Vladimir Odnostalco** a spus despre copiii refugiaților înmatriculați în instituțiile de învățământ din Moldova că „sunt agresivi, iar profesorii au început să se plângă pe ei”. Această afirmație a fost negată de Ministerul Educației și Cercetării.

Pe canalul său de Telegram, consiliera socialistă din Consiliul municipal Chișinău, **Silvia Grigorieva**, a redistribuit o postare în care ucrainenii sunt numiți „neo-naziști”, „drogați” și „inumani”. Ea nu consideră că a incitat la ură și a explicat că doar redistribuie postările altora.

TikTok și Telegram – platforme de răspândire a informațiilor false și discriminatorii

Timp de două luni de la începutul războiului din Ucraina, Asociația Promo-LEX a monitorizat și analizat mass-media online, TV, rețelele de socializare, dar și declarațiile publice ale actorilor politici, liderilor de opinie, iar constatările acestora sunt îngrijorătoare. Astfel, potrivit raportului „Discursul de ură și instigare la discriminare”, criteriul cel mai des întâlnit în discursul de ură a vizat naționalitatea. „Pe fundalul războiului din Ucraina și al valului de refugiați, discursul de ură și instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței au fost îndreptate împotriva grupului reprezentat de către

ucraineni, inclusiv politicieni ucraineni, militari ucraineni, refugiați de diferite etnii, iar prin asociere, și împotriva cetățenilor Statelor Unite ale Americii și ai României”, se arată în raport.

În perioada monitorizată, rețeaua socială **Telegram** a fost principala platformă de răspândire a informațiilor care instigă la ură, iar prin **TikTok** au fost diseminate dezinformări și denigrări îndreptate împotriva refugiaților ucraineni. Experții Asociației Promo-LEX au mai constatat că discursul de ură, instigarea la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței față de ucrainenii au luat forme diferite, de la asocierea acestora cu „pericolul” pentru securitatea publică, învinovățirea refugiaților pentru situația socială și economică din țară, până la instigare la discriminare.

Sanțiuni pentru mesaje discriminatorii

Anastasia Taburceanu, purtătoarea de cuvânt a prim-ministrei Natalia Gavrița, accentuează că Guvernul condamnă ferm orice intenție și acțiune de răspândire și promovare a informațiilor false, indiferent de sursa și canalul prin care sunt diseminate, și a mesajului care instigă la ură: „Distribuirea conținutului neadecvat, agresiv și care instigă la ură și dezbinare poate avea consecințe nefaste, inclusiv ar putea genera creșterea tensiunilor în societate, inducerea fricii, a insecurității, panicii și a dezordinilor în masă”. La începutul lunii iulie curent, Codul contravențional a fost completat cu un nou articol (Articolul 70¹) potrivit căruia acțiunile de incitare la discriminare vor fi sancționate. „Asta presupune pe-

depsirea tuturor acțiunilor intenționate, a îndemnurilor publice, diseminarea informației sau alte forme de informare a publicului, inclusiv prin intermediul mass-mediei, în formă scrisă, desen sau imagine, sau prin intermediul unui sistem informatic – cu amendă de la 1000 până la 4000 de lei pentru persoanele fizice și de la 6000 până la 10.500 lei în cazul persoanelor cu funcție de răspundere. Mai mult, propaganda genocidului și a infracțiunilor împotriva umanității, care reprezintă o formă a discursului de ură, se va sancționa cu amendă în mărime de până la 50 de mii de lei persoanele fizice și până la 250 de mii de lei pentru persoanele juridice”, a specificat A. Taburceanu.

Oamenii trebuie să știe a selecta informația corectă pentru a nu ajunge să fie sancționați că au răspândit mesaje false de instigare la ură și discriminare, spune **Irina Corobcenco**, expertă în domeniul drepturilor omului la Asociația Promo-LEX. „În cazul știrilor false, consumatorii pot să verifice veridicitatea informației prin documentare din mai multe surse. În cazul mesajelor de ură, primul lucru pe care ar trebui să-l facă orice consumator al rețelelor sociale este să verifice dacă mesajul identificat face apel la emoții negative (ură, dispreț, deznădejde etc.) și/sau atitudini negative față de o persoană sau un grup de persoane doar pentru că vorbește o altă limbă, este adeptul unei alte religii, aparține unei alte comunități etnice etc.”, spune experta. I. Corobcenco le recomandă oamenilor să raporteze informațiile false și de instigare la ură: „Dacă știrea este falsă sau conține mesaje care incită la ură și a fost identificată la TV sau Radio, depuneți o plângere la Consiliul Audiovizualului”. În cazul rețelelor sociale, internauții pot raporta informațiile false și care instigă la ură și discriminare administratorilor acestor rețele.

Să ne punem întrebări continue și să căutăm răspunsuri

Liliana Glavan, profesoară la Liceul Teoretic „Maxim Gorki” din municipiul Bălți:

— Gândirea critică trebuie antrenată la fiecare disciplină școlară. Indiferent că sunt discipline cu profil real sau uman, e necesar ca elevul să-și pună cât mai multe întrebări. Cu cât are mai multe întrebări, cu atât va căuta mai mult ca să afle răspunsuri, deoarece copiii din ziua de azi sunt mai „dezghețați”.

Igor Filarovschi, coregraf la Centrul Regional de Resurse pentru Copii și Tineri „Speranța” din satul Alexăndreni, raionul Sângerei:

— Nu am o problemă în selectarea surselor de informare. Internetul și mass-media ne ajută, doar trebuie să știm pe care informații să le alegem. Părinții mei, bunăoară, sunt mai informați ca cei mai tineri, deoarece se uită la mai multe buletine de știri de la mai multe posturi.

Irina Bejan, directoare la Hub-ul Regional de Afaceri Sociale Cahul (Centrul Regional de Suport în Afaceri ale Întreprinderilor Sociale):

— Pentru a ne apăra de dezinformare sau informații false este necesară dezvoltarea unei gândiri critice. Trebuie să ne autoeducăm, să ne punem întrebări continue și să căutăm răspunsuri constant. Orice trebuie supus îndoielii, să citim cărți și să ne dezvoltăm gustul intelectual, acordând timp informării din surse veridice, care au demonstrat de-a lungul timpului responsabilitate față de informarea corectă a cetățenilor. E necesar ca informația corectă să o transmitem semenilor noștri. Cu argumente, concis, răbdători.

GÂNDIM CRITIC ȘI FACEM DIFERENȚA DINTRE FAPTE ȘI OPINII:

FAPTE	OPINII
<p>Împrejurări reale, acțiuni sau fenomene care pot fi observate sau verificate obiectiv.</p>	<p>Impresii, aprecieri sau interpretări asupra unui subiect.</p>
<p>Pot fi demonstrate obiectiv, în baza unor probe.</p>	<p>Nu pot fi verificate și demonstrate</p>
<p>Obiective.</p>	<p>Subiective, personale, putem fi sau nu de acord cu ele.</p>
<p>Universale, apar la fel indiferent de cine le privește.</p>	<p>Pot diferi de la persoană la persoană, de la grup la grup.</p>
<p>Exprimate în termeni neutri.</p>	<p>Exprimate în termeni emoționali.</p>
<p>Cuvinte care ajută la identificarea lor: confirmă, dovedește, demonstrează etc.</p>	<p>Părerea mea, din punctul meu de vedere, a suspecta că etc.</p>

Sursa: Cji.ro